

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 979.

CHICAGO, ILL., 17. JUNJA (JUNE 17), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 8639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

REFERENDUM ZA "ZAPLENITEV" PRIVATNE LASTNINE.

Vsa Nemčija napeto pričakuje 20. junija, ko bo z referendumom odločila, komu pripadajo posestva, ki si jih laste člani družin, katere so do padca kajzerizma vladale Nemčijo. Zapo-padena so v gradovih in veleposestvih, v pala-čah in drugi nepremični imovini. Vredna so milijone zlatih mark.

Po revoluciji so prišla pod upravo države. Ni-so bila "zaplenjena", ker se je vprašanje lastni-ne bivših vladarskih hiš preložilo na ugodnejšo dobo. Delavsko ljudstvo je bilo ves čas prepri-čano, da je kajzerizma in monarhizma v Nem-čiji konec, in da bo nepremična imovina bivših vladarskih aristokratov avtomatično postla last države.

Monarhistični elementi na drugi strani so istotako ves čas prepričani, da se kajzerizem po-vrne, da Nemčija zopet postane kar je bila do l. 1914, in da bo zopet ovita v kajzerski blesk. Nemški monarhisti predstavljajo vse drugač-no silo kakor ruski; slednji so skrahirali takoj ko je bil vržen carizem, kajti niti med kmečkim ljudstvom, niti med meščanstvom, niso imeli nobene večje organizirane zaslombe. Kajzeri-zem pa je bil organizem, ena najpopolnejših or-ganizacij v Evropi. Ako ne bi bil to, tedaj se Nemčija ne bi mogla boriti toliko let proti to-likim silam, obkoljena skoro od vseh strani.

Nemški monarhisti zahtevajo, da ostane lastnina nemških princev njihova, kakor je bila do prevrata. Socialisti in komunisti zahtevajo, da jo prevzame država v svojo posest brez od-škodnine prejšnjim lastnikom. V državnem zboru ni prišlo do sporazuma; večina ni bila na nobeni strani zadostna.

Nemška ustava dovoljuje v zakonodajne svrhe tudi referendum. Socialisti in komunisti so skupno podvzeli akcijo za nabiranje podpi-sov na predlogo, ki določa, da postanejo vsa po-sestva članov bivših nemških vladarskih hiš last države. Prejšnje lastnike se ne odškoduje. Do-bili so 12,500,000 podpisov, kolikor jih je po za-konu potrebno. Nad dvanajst milijonov podpi-sov je mnogo, in treba je bilo veliko truda, pred-no so bili dobljeni.

Da postane predloga zakon, oziroma zako-

nita odredba, mora biti zanjo oddanih dvajset milijonov glasov. Dvajset milijonov ni malo. Dne 20. junija se bo pokazalo, ako je v Nemčiji dvajset milijonov volilcev, ki se zavedajo, da lastnina bivših nemških vladarskih hiš po pra-vici pripada samo nemškemu ljudstvu, katere-mu je bila na kakršenkoli način v raznih časih na razne načine vzeta.

Samo dve stranki sta, ki zagovarjati in agi-tirati za predlogo.

Vse druge važnejše stranke v Nemčiji so proti nji, ene ker so monarhistične in fašistično nacionalistične, demokratske pa pravijo da zato, ker so načelno nasprotne konfiskaciji (za-plembi) *privatne* svojine. Gre se torej ne samo za posestva vladarskih aristokratov, ampak tudi za *načelo privatne svojine*.

Z vseh nemških prižnic, protestantskih in katoliških, se agitira proti predlogi. Pojdite na volišče v nedeljo dne 20. junija, oznanjajo nem-ški duhovniki obeh vodilnih konfesij, in glasuj-te proti zaplenjevanju privatne svojine!

Zakaj agitira katoliška duhovščina proti predlogi, dasi demokratski katoliški politiki "neuradno" in "privatno" priznavajo, da je pra-vična — nemškemu ljudstvu?

Proti so zato ker sklepajo, da če se enkrat zaplenijo kajzerska in kraljevska posestva, bo-do ob neki drugi priliki "zaplenjena" — cer-kvena. Kajti tudi cerkev ima privatno svojino, ki je bila vzeta — ljudstvu. Kar velja za kato-liško, velja tudi za protestantovsko religijo v Nemčiji. Prva je nasprotna največ "z načelne-ga stališča", druga pa zato ker simpatizira s kaj-zerizmom in ker simpatizira s — "privatno svo-jino" "Krščanstvo" je zopet pokazalo, da je v službi reakcije in kapitalizma.

Maršal Hindenburg, sedANJI predsednik Nemčije, se je izrekel proti "konfiskaciji". Baj-e je izjavil, da rajše odstopi, kakor da bi podpisal odredbo za razlastitev nekdanjih mogotcev, ka-terim je služil, ako bo na referendumu sprejeta.

Nemški predsednik po določbah ustave ne sme biti "strankarski", to je, ne sme biti agita-tor nobene stranke, ampak biti nad strankami in izpolnjevati voljo večine. Vzlic temu je sta-

ri Hindenburg napisal nekemu nemškemu vodilnemu nacionalistu "privatno" pismo, v katerem je povedal svoje "osebno" mnenje o vprašanju, ki ga ima nemško ljudstvo rešiti dne 20. junija. Umevno je, da Hindenburg ni za "zaplembo". Dotično pismo so nacionalisti publicirali in ga razmnožili v propagandistične svrhe. Socialisti so protestirali in zahtevali od sodišč, da preprečijo tak način propagande, izrabljanje starega predsednika in skrunjenje ustave.

Kakor je v volilnih kampanjah navada, tako se tudi v tej troši za agitacijo mnogo denarja. Nacionalistom ga dajejo večinoma člani bivših vladarskih hiš, ker imajo pač interes na tem da ostanejo posestva njihova. List Montag Morgen trdi, da so ti krogi prispevali že nad dvanajst milijonov zlatih mark (okrog \$2,500,000). Socialisti se v kampanji v glavnem naslanjajo na svojo organizirano silo, kakršne nima v tolikšni meri nobena druga stranka na svetu, na svoje časopisje in na tisoče agitatorjev, ki nastopajo ob prostem času dan za dnem po deželi. Komunisti se poslužujejo v glavnem kričave propagande, ki sicer na eni strani prepričava volilce, na drugi pa jih odbija.

Monarhisti, nacionalisti in ves kapitalistični element Nemčije goji eno upanje: Tudi če bo predloga za "zaplenitev" premoženja bivših nemških vladarskih hiš sprejeta, ne bo sprejeta z zadostno večino. In v tem slučaju bo dobil parlament priliko, da sedanje lastnike primereno "odškoduje". To potem ne bo več zaplemba, ampak po kapitalističnih načelih "poštena" transakcija.

Referendum te vrste, prvi v zgodovini, je važen demokratičen eksperiment, in svet ga pričakuje z napetim zanimanjem. Dosedaj je bil sentiment večine nemškega ljudstva za "zaplembo". Ako se bo duhovščini in političnim aparatom vseh nemških strank razun omenjenih posrečilo prepričati ljudstvo, da če bo predloga sprejeta, je potem vsaka kmetija, vsako živinčje in vsak škorenj v nevarnosti pred "zaplembo", tedaj je možno, da večina ne bo zadostna. Ako ne bi bilo drugega uspeha, je že to, da se je za predlogo dobilo nad dvanajst milijonov podpisov, velik uspeh.

Kar se tiče argumenta klerikalcev, da so načelno proti predlogi, ker bi se potem lahko poseglo tudi po drugi "privatni" svojini, je slab argument. Preident je že davno storjen. Francija je zaplenila cerkvena posestva in ni bila "boljševiška" država. Italija je posegla po njih. Zaplenila jih je deloma Mehika, in zaplenila jih je Rusija. Razne države so "zaplenjevale" privatno svojino od kar so nastale. Fevdalizem je bil zgrajen na "zaplembi", in pod kapitalizmom je kapitalistom dovoljeno osvajati kar bi po človečanskih in naravnih zakonih ne smelo biti njihovo, ampak last vseh ljudi vsem v korist.

Načelo privatne svojine je roparsko načelo. Iztrebljeno bo, kadar bo ljudstvo spoznalo, da ga sistem ropanja in izkoriščanja zavaja. To spoznanje prodira med množice bolj in bolj globoko.

Ruska podpora angleškim stavkarjem.

Ruske unije so poslale stavkujočim premo-garjem v Angliji okrog dva milijona dolarjev. Ta pomoč ni niti čudna, niti izredna. Razlika je je, da se jo razglaša bolj kakor bi se jo če bi prišla trikrat višja vsota iz kake druge dežele.

Glavni svet zveze angleških unij je pomoč ruskih unij za časa generalne stavke z zahvalo odklonil, odklonitev pa je utemeljil, da bi sprejem služil kapitalistično patriotski propagandi, in s tem bi bilo delavstvo več na škodi kakor na dobičku.

Cook, tajnik premogarske unije, pa je podporo iz Rusije po preklicu generalne stavke hvaležno sprejel, seveda ne zase, ampak za rudarje. To Baldwinovi Angliji ni po godu. Na pomoč ji je prišel indijski državni tajnik Birkenhead, ki trdi, da vsote niso zbrali ruski delavci, ampak da jo je v resnici dala moskovska vlada pod masko svoje internacionale. Delavci so baje zbrali nekaj malega. Ves denar iz Rusije je poslan v Anglijo ne z namenom pomagati rudarjem v boju proti kompanijam, ampak z namenom oslabilo Anglijo od znotraj, da bo oslabljena njena pozicija od zunaj. Po Birkenheadovem razlaganju ima Rusija torej pri podpiranju angleških stavkarjev "imperialističen motiv"; vsote pošilja premogarjem v Anglijo zato, da jih pridobi za revolucionarno razpoloženje, oziroma, da financira propagando za revolucijo v Angliji. Če se revolucija dogodi, bi sovjetska Rusija izrabila priložnost ter vrgla Anglijo iz Azije in se sama polastila angleških posesti. Tako nekako se glasi tolmačenje indijskega državnega tajnika.

Birkenhead in Baldwin sta lahko brez skrbi, kajti tudi če bi ruska vlada res prispevala \$2,000,000 v pomoč stavkujočim rudarjem v Angliji, bi to nikakor ne zadostovalo za povzročitev revolucije. In če bi prispevala dvajset milijonov, bi tudi ne bilo dovolj. Ako se v Angliji dogodi revolucija, jo bo zakrivil sistem, katerega reprezentirata Baldwin in Birkenhead, ne pa ruska podpora.

"BEZ IZ TEME" je knjiga ki je izšla v založbi "Proletarca". Obsega nad tri sto strani, in vsebuje dela ruskih pisateljev Andrejeva, Gorkega, Čehova, Arcibaševa in Turgenjeva. Stane vezana v platno \$1.75, mehko vezana \$1.25. Naročite več izvodov skupaj.

Vojna med Japonsko in Zedinjenimi državami.

Ameriškemu džingoističnemu časopisju ni nobena stvar tako ljuba kakor razlagati, da se Japonska z mrzlično naglico pripravlja napasti Zedinjene države. Včasih je ta gonja splošna. Včasih jo vrši le gotov del časopisja. Nikoli pa ne prenehajo kazati "japonske nevarnosti" Hearstovi listi.

Hearst gleda ponoči in podnevu, kako se moč Japonske vali po in nad Pacifikom proti obrežju Zedinjenih držav. Od časa do časa "razkrije" japonske militaristične kolonije, špijone itd., ki pripravljajo v tej deželi teren za japonsko invazijo. Japonci bodo osvojili Filipinsko in Havajsko otočje. Če bodo količkaj mogli, bodo pobasali vso Kalifornijo, in najbrž tudi državo Washington. Godile se bodo "grozne stvari".

Nedavno so Hearstovi poročevalci dobili v roke "tajne načrte" Japonskega generalnega štaba za napad na Zedinjene države. Vsi njegovi dnevniki so jih objavili z najkričnejšo reklamo. Ta načrt je bil baje izdelan meseca oktobra, in samo spretnosti Hearstovih špijonov, oziroma poročevalcev, se je posrečilo dobiti v roke prepis dokumenta.

V čem obstoji načrt? Če je verjeti Hearstovim ljudem, vsebuje vse podrobnosti, kakor da so Japonci taki bedaki, da bodo naprej razložili kako bodo napadli in "premagali" mogočno in ponosno deželo strica Sama.

Japonska je majhna in razmeroma revna. Za gospodarsko utrditev išče virov v sosednih deželah, predvsem v Koreji, katera je po rusko-japonski vojni prišla v njeno posest, v Mandžuriji, ki je sicer del kitajske republike toda gospodarsko bolj japonska kakor kitajska, v Kamčatki itd. Developiranje teh krajev pod vodstvom Japoncev in z japonskim kapitalom je po mnenju ameriških džinkotov japonski načrt za vojno proti Zedinjenim državam. Gotovo je, da Japonska neguje svoj militarizem. Ker ga ima, je postala imperialistična sila. Kitajska, napram Japonski ogromna dežela, nima "moderne" militarizma in ne domačega kapitalizma, zato je vzlic svoji velikosti navadna kolonija tujih sil, predvsem Japonske, Anglije in Zedinjenih držav.

V obstoječih razmerah ni prav nobene nevarnosti, da bi Japonska iskala vojne z Zedinjenimi državami, dasi ima tudi Japonska svoje džingote, ki "razkrivajo" ameriške "načrte" za vojno proti Japonski. In kar se tiče imperalizma obeh dežel, je ameriški Japonski veliko nevarnejši, kakor pa japonski tej deželi.

Ekonomski interes mikadovega cesarstva je, da je z Zedinjenimi državami v prijateljskih odnošajih. Glavni produkt Japonske za izva-

žanje je svila. Glavni odjemalec japonske svile je Amerika. Amerika je botatejša v vseh ozi-rih, je večja, močnejša in vplivnejša, kakor Japonska. Kar Japonska želi je, da jo ta dežela ne žali, da se ne vmešava v njene notranje zadeve, in da ji ne zapre Pacifika.

Japonska nima krajev z belopoltnim prebivalstvom. Zedinjene države imajo kolonije, katerih prebivalstvo ni belopoltno in so bližje Japonski kakor Ameriki. Amerika jih je osvojila vsled "strategičnih" ozirov, da se utrdi kot pomorska velesila v Aziji. Vsako hujskanje proti Japonski kot državi in ljudstvu, kot to dela sedaj Hearstovo časopisje, je navadno provokatorsko ščuvanje na vojno. Edini v Zedinjenih državah, ki se take propagande vesele, so tisti ki pričakujejo velika vojna naročila vsled oboroževanja te dežele "v obrambne namene". Kajti dokler se Japonska pripravlja da "napade" Zedinjene države, se morajo slednje naravno "pripravljati" za obrambo. To pomeni profit za municijske in druge tovarne, ki so deležne naročil. In če pride kedaj med tema dvema deželoma do vojne, kar se čisto lahko zgodi, jo bodo skorogotovo izvale Zedinjene države. Japonska bi mogoče napovedala vojno tej deželi brez pomišljanja edino v podobnem slučaju, v kakršnem jo je napovedala Nemčiji, in napovedala jo je, da je eno velesilo teritorialno in s tem več ali manj gospodarsko izrinila iz Azije.

Kar pa se tiče razkrivanja imperialističnih načrtov, jih razkriva zavedno delavstvo obeh dežel, toda resničnega razkritja tudi Hearstovo časopisje ne mara.

Ob petdesetletnici Cankarjevega rojstva.

Sloves Ivana Cankarja prodira bolj in bolj tudi v širši svet. Letos, ko obhajamo petdesetletnico njegovega rojstva, je bilo o njemu priobčenih že mnogo člankov v listih in revijah raznih narodov. Kajti Cankar je tako velik, četudi sin malega naroda, da mora dobiti svetoven sloves. Več njegovih del je prevedenih v nemščino, italijanščino, v razne slovanske in druge jezike. Cankarjevo najboljšo delo "Hlapec Jernej in njegovega pravica" namerava izdati SNPJ, v angleškem prevodu, in s tem bi Cankar prišel tudi v ameriško literaturo. V Angliji je znan po opisih.

Biro socialistične delavske internacionale je poslal delavskim listom v vse kraje sveta o Cankarju daljši spis, posvečen petdesetletnici njegovega rojstva. Prvo slavnost petdesetletnice Cankarjevega rojstva je v Ameriki priredil klub št. 1, ki je vprizoril Cankarjevo dramo "Hlapci". Bila je vredna imena Cankarjeva slavnost.

Klubom JSZ. priporočamo, da prirede, kjerkoli mogoče, letos predavanja o Ivanu Cankarju, o njegovem življenju in spisih. Važno pri tem je, da predavatelj res pozna Cankarjevo življenje in njegovo delovanje, in da res razume njegove spise.

Vsem pa priporočamo: čitajte Cankarjeve knjige! Ne samo enkrat, ampak kolikorkrat mogoče.

MEYER LONDON.

Meyer London, znani socialistični voditelj, bivši socialistični kongresnik in odvetnik raznih uni, je dne 7. junija postal žrtev avtomobila. Skušal se je umakniti enemu in prišel tik drugega, v tem pa sta oba avta zadela skupaj in stisnila Londona tako zelo, da je v kratkem podlegel poškodbam.

Meyer London je bil poleg Bergerja edini socialist, ki je bil izvoljen v kongres. Victor L. Berger je bil prvi. London je bil član kongresa od l. 1915 do 1919 in od 1921 do 1923. Socialisti niso še nobenkrat imeli v kongresu več kot enega zastopnika, kajti ko je bil izvoljen London, je izgubil mandat Berger, in obratno.

Kakor sedaj Berger, je tudi London reprezentiral v zbornici ne le svoj okraj in njegove potrebe, ampak tudi ameriško socialistično stranko in s tem prave interese ameriškega delavstva. Londonovi govori v kongresu so še danes znani; dasi mašine starih strank v New Yorku na debelo kradejo glasove in so vsled tega notorično znane, je bil London vselej izvoljen s tako veliko večino, da je bila kraja glasov od strani nasprotnikov neuspešna. Ob enem je tudi za kapitalistične stranke riskirano, ako ukradejo le preveč glasov.

Pogreba pokojnega sodruga se je udeležilo okrog pet sto tisoč ljudi; bil je največji pogreb v zgodovini New Yorka. Ob njegovi krsti so govorili socialistični sodnik J. Panken, Norman Thomas, socialistični kandidat za newyorškega župana pri lanskim jesenskim volitvah, in drugi socialisti ter unijski voditelji. Pogreb je bil jasen dokaz, kako zelo je ljudstvo ljubilo pokojnika, ki je svoje življenske energije posvetil ljudskim interesom. — Zanimivo je, da komunistični listi tudi ob tej priliki niso mogli otesti sovraštva do socialistov, in obmetali spomin pokojnika z blatom. Padlo je nanje nazaj, kajti Meyer London je bil prevelik, da bi ga mogli umazati. Boril se je v prvih vrstah v časih vojne furije, ko so današnji komunisti bili poskriti kakor ščurki v duplinah, in boril se je častno za delavsko stvar v interesu mednarodnega socializma.

Danes je v kongresu Victor L. Berger edini socialist. Kongresnik La Guardia iz New Yorka je bil tudi izvoljen na listi socialistične stranke, toda Berger ga je v enemu svojih govorov v zbornici imenoval "napol-socialista". La Guardia ni član naše stranke.

Ako bi imeli proporcionalni volilni sistem, bi bila socialistična stranka na podlagi zase oddanih glasov upravičena do 24 kongresnikov.

Stavka norveških rudarjev trajala šest tednov.

Stavka norveških rudarjev, ki je trajala šest tednov, je bila končana dne 9. junija.

Na stavki je bilo 30.000 delavcev. V tem številu so vključeni tudi delavci, ki so zaposleni v sorodnih industrijah in so šli na stavko zaeno z rudarji, ali pa bili ob delo vsled stavke prvih. Stavkali so proti znižanju plač. Vrnili so se na delo po sugestiji posredovalne komisije, ki jim je predlagala, da naj pristanejo v znižanje svojih plač za 15 odstotkov. Poročilo iz Osla pravi, da so delavci tekom stavke izgubili na plačah 20.000.000 kron (\$4.400.000). Koliko so izgubile družbe, poročilo ne pove. Najbrž so na dobičku.

V čigavi službi so ameriški sodniki?

Načelnik ameriškega vrhovnega sodišča je William Howard Taft. Delavstvo vseh struj je soglasno, da ni naklonjen nam, pač pa obratno. Njegovi izreki so vedno v prilog privatnim interesom.

Redkokedaj se dobi sodnik, ki bi bil "nepristranski". Delavci namreč ne pričakujejo od sodnikov, da bi bili pristranski delavcem v prilog, ampak nepristransko pravični. Večinoma so pristranski privatnim interesom v korist.

Značilen je sledeči slučaj. Unija United Mine Workers je tožila premogovniško kompanijo v W. Va., ker je prelomila jacksonvillsko pogodbo z unijo in pričela obratovati rove po načelu neunijske delavnice in znižala plače delavcem. Kapitalistična morala uči, da so pogodbe obvezne.

Okrajni sodnik L. G. Lazzelle je odločil, da v tem slučaju pogodba za kompanijo ni obvezna. Opiral se je na "tehnične točke", kakor je navada v kapitalističnem svetu, posebno na ameriških sodiščah.

Unija pravi, da bo gnala zadevo naprej na višje sodišče; ker pa imajo na višjih instancah odločujočo besedo isti interesi kakor na sodišču v Morgantownu, bo izrek enak na prvi instanci. Za U. M. W. bi bilo najbolje in najpraktičnejše, da se pridruži socialistični stranki (po novih pravilih se ji lahko pridružijo tudi unije kot celote) in agitira, da delavstvo izvoli sodnike ki bodo za delavstvo pravični, in ne krivični, kakor sedaj.

Abd-el-Krim in njegova družina.

Abd-el-Krim je vodil Mavre v vojni proti Španiji in Franciji. Špance je vselej potolkel, Francozi pa so spretnější militaristi in s premaganci lepše postopajo. Abd-el-Krim, kot smo že poročali, je v vojni omagal in se predal Francozom na milost in nemilost. Vedel je, da bodo milostni z njim in ga protektirali pred domačini in zunanjiimi sovražniki. Od svojih rodov se je poslovil, ker obsojajo njegov čin, kajti pravi in junaški poveljnik bi se moral po njihovem pravilu boriti do konca. Abd-el-Krim ni šel sam pod francosko protekcijo. Vzel je s seboj vseh osem žen, ker mu jih mohamedanska vera dovoljuje pa naj bo že kjerkoli, in trinajst otrok, devet sužnjic in tri sužnje. Njegovo spremstvo je štel osemnajst moških in devetnajst žensk, štirinajst otrok, štirinajst sorodnikov in pet služabnikov. Dvestopetdeset mul je nosilo Krimovo familio, spremstvo in njegovo imovino pod francosko zavetje. To je že precejšnja familio. Če nima Krim dovolj denarja, jo bo preživljala Francija, ki je že vajena podpirati odstavljene vladarje in glavarje.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

PIKNIK KLUBA ŠT. 45 JSZ. V WAUKEGANU BO DNE 20. JUNIJA.

WAUKEGAN, ILL. — Sezona gledaliških predstav, koncertov in drugih priredb v dvoranah je konec. Začelo se je veseljačenje na prostem v šumih in parkih.

Klub št. 45 JSZ. prredi svoj piknik v nedeljo 20. junija za riverjem; to je na istem prostoru kot lani in kjer ga je imel prošlo leto tudi SND.

Odbor, ki ima v oskrbi priprave, pravi, da bo dne 20. junija na klubovem pikniku svega i svašta, in s tem najbrž misli da bo mnogo zabave.

Kdor je rad vesel iz narave, naj pride na naš piknik, kdor pa ni "naturen veseljak", naj pride vseeno, da ga bomo mi razvedrili. Vstopnina na piknik je prosta.

Kako priti na prostor zabave? Truck bo prvič odpeljal od Slov. narodnega doma ob 9. zjutraj, drugič ob 11. dopoldne in tretjič ter zadnjič ob 2. popoldne. Ne zamudite ga!

Tisti, ki bodo prišli s svojimi avtomobili od drugod, in niso bili še na pikniškem prostoru "za riverjem", naj pridejo istotako ob eni označenih ur pred Narodni dom, kjer bodo dobili navodila. Kdor ve za Kužnikovo farmo, bo lahko dobil navodila tam, ali sigurnejše je, da se oglasite pred Narodnim domom v Waukeganu.

Kampanja za povečanje Proletarca nam gre dobro izpod rok. Prispevki v fond za povečanje lista frče od vseh strani, in mislim, da bomo šli še preko kvote, ki je določena za Waukegan-North Chicago. Ako gre po drugih naselbinah enako dobro, bo Proletarec nedvomno povečan za osem strani, in to je, kar želimo.

M. J.

ZA KANSAS.

Sodrugom, naročnikom in ostalim rojakom v Kansasu naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš povalni zastopnik, s. John R. Sprohar. Obiskal bo vse naselbine v državi Kansas. Naročnike ki jim je naročnina potekla prosimo, da isto pri njemu obnove, obenem jih prosimo, da mu gredo pri agitaciji na roke. Posebno pa priporočamo našim sodrugom, da mu dajo čimveč kooperacije. Delavci bi se mogli zavedati, da kadar vas obišče zastopnik delavskega lista, da to ne stori radi osebnih interesov, ki jih v resnici tudi nima, ampak radi tega, ker se zaveda, da je delavca dolžnost agitirati za delavske liste.

Sodrug Sprohar je že večletni agitator Proletarca. Pred par leti se je nahajal nekaj časa na agitaciji v W. Va. in Penni. Član soc. stranke je že več let in bil je po raznih naselbinah v našem gibanju zelo aktiven.

Upravništvo Proletarca.

PIKNIK DRUŠTVA "PIONIRJI", S. N. P. J.

CHICAGO, ILL. — Društvo "Pionirji" št. 559 SNPJ. priredi v nedeljo 27. junija basket piknik na prijaznem kraju v Forest preserve v Willow Springsu. To je prvi piknik tega društva, ki se je zavzelo, da bo

za vse, ki se ga bodo udeležili obilo zabave, kakor tudi dobre postrežbe. Vabimo vse prijatelje našega društva, da nas na ta dan posetijo. Prijazna zabava v senci košatih dreves bo nam v pravi oddih v sedajnih vročih dnevih.

Ako se hočete odpeljati na prostor z avtomobilom, pridite k uradu SNPJ. ob 9. zjutraj. Ob tej uri bo odpeljalo od tam več avtomobilov. Ako boste šli s cestno železnico, vzemite Kedzie karo do Archer, z Archer karo se peljite do konca, in potem vzemite Willow Springs ali pa Joliet karo do Willow Springsa, nakar pojdite miljo daleč ob progi in potem se obrnite na levo po hribčku, in kmalu boste na pikniškem prostoru.

Publicijski odbor.

PRIREDITEV V POČAST DELEGATOM VI. REDNEGA ZBORA J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — V soboto dne 3. julija priredi klub št. 1 v dvorani SNPJ. banket z bogatim programom. Sodeloval bo naš pevski zbor "Sava", dramski odsek kluba št. 1 in tamburaški zbor organizacije št. 20 JSZ. Po končanem programu, ki vključuje govore, deklamacije, pevske in godbene točke, sledi prosta in plesna zabava. Vstopnina je \$1.50 za osebo. Vstopnice si preskrbite takoj, kajti pripravljani odbor mora vedeti, za koliko gostov naj pripravi banket. Vsi ki boste prodajali vstopnice, sporočite tajniku kluba nekaj dni pred banketom, koliko vstopnic ste prodali, on pa bo potem skupno število sporočil tozadevnemu odboru. Važno je torej, da si tisti ki se banketa in zabave mislijo udeležiti, preskrbe vstopnice kakor hitro mogoče. Pošljite dopisnico na C. Pogorelec, 3639 W. 26th St., ali pa se oglasite osebno, da dobite vstopnice takoj. — P. O.

ČEMU SE NE PRIOBČI ZAPISNIKA OHIJSKE KONFERENCE J. S. Z.?

POWER POINT, O. — Klub št. 9 JSZ. je na svoji zadnji seji razpravljal radi zapisnika pete konference JSZ. za Ohio, katera se je vršila dne 28. februarja na Girardu, zapisnik pa še ni bil priobčen.

Članstvo se zanima za stvari ki se dogajajo v JSZ. in želi izvedeti potek vsakega njenega zborovanja. Smo mnenja, da se bi morali zapisniki konference priobčiti takoj, ne pa jih odkladati od tedna do tedna, ker postanejo na ta način zastarele.

Priznamo, da primanjkuje v Proletarcu prostora, toda tako dolgo odlagati priobčitev zapisnika se bi pa tudi ne smelo. — Odbor kluba št. 9 JSZ.

Pripomba uredništva. — Z odborom kluba JSZ. v Power Pointu se popolnoma strinjamo kar se tiče odlaganja, ali včasih ni pomoči. Odlagamo namreč še marsikaj drugega, kar je važno. Rešitev problema je samo v povečanju Proletarca, kar upamo da se kmalu zgodi.

Nam je resnično žal, ker smo včasih prisiljeni odlašati s priobčitvijo za naše gibanje tako važnih stvari, kot so zapisniki konference in drugih naših zborov. Storili bomo kolikor mogoče, da se v bodoče take zakasnitve ne bodo več ponavljale.

ADAM COALDIGGER BO GOVORIL NA SOCIALISTIČNEM PIKNIKU V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Na pikniku, katerega priredi v nedeljo dne 20. junija ob 1. popoldne socialistična stranka okraja Cook (Chicago in okolica), bo govoril sloviti socialistični humorist Oscar Ameringer, znan nebrojnim čitateljem pod psevdonimom Adam Coal-digger; drugi govorniki bodo William Coleman, socialistični poslanec v wisconsinski legislaturi, Leo Krzycki od Amalgamated Clothing Workers, W. Henry in več drugih. Vsi tu omenjeni govorniki so že leta aktivni in vsi imajo važne pozicije v delavskem gibanju, oziroma delavskih organizacijah.

Vstopnice na piknik socialistične stranke dne 20. junija se v predprodaji dobe v uradu Proletarca in pri članih ter članicah klubov JSZ. v Chicagu. Vstopnina za osebo je 30c. Ves prebitek od vstopnic, ki jih prodaja naš klub, gre v podporo našemu glasilu. Ako prodamo štiri sto vstopnic, dobi naše glasilu \$100 podpore. Le malo truda je treba, pa jih lahko prodamo ne samo štiri sto, ampak še enkrat toliko. Prodajajte vstopnice na sejah, v delavnici in kjerkoli, kajti to ni samo naša prireditev, ampak prireditev vsega socialističnega delavstva v Chicagu. Otroci do dvanajstega leta so vstopnine prosti. Vzemite jih s seboj v park, da se zabavajo z vami.

Piknik se bo vršil v parku Riverview na Western Ave. med ulicama Roscoe in Belmont. Vzemite vsako karo, ki vozi do Western Ave., in potem po Western do parka. Govori se prično točno ob 3. Druge točke programa in prosta zabava se prične ob 2. Na sporedu tudi ples v odprtem paviljonu. Vstopnice na naš piknik so ob enem vstopnice v Riverview. Pikniški prostor boste dobili v notranjosti parka.

Kupite vstopnice od naših sodrugov, ali pa jih skušajte prodati nekaj tudi sami, da boste s tem pomagali k agitaciji za povečanje Proletarca. Pridite v urad Proletarca k tajniku kluba št. 1, ali pa ga pokličite telefonično na Rockwell 2864, in naročite, koliko vstopnic želite in naslov, na katerega se naj vam jih pošljejo.

P. O.

ČLANOM KLUBA ŠT. 2 V GLENCOE IN SODRUGOM V NEFFSU.

GLENCOE, O. — Članstvu kluba št. 2 JSZ. sporočam, da meseca junija ne bo redne seje dne 20. ampak 27. junija ob 2. popoldne v navadnih prostorih. Torej je za teden dni odložena.

Priporočam, da se je udeležite vsi, ker bo to zadnja seja pred VI. rednim zborom JSZ. in boste lahko dali nadaljna navodila delegatu. Nadalje bo na tej seji poročal naš zastopnik o razpravah in sklepih ohijske konference JSZ., ki se bo vršila dne 20. junija v Clevelandu.

Enako priporočam sodrugom kluba v Neffsu, da pridejo na sejo dne 27. junija, zato ker pošljemo skupno enega delegata. — Nace Zlemberger, tajnik.

DNE 20. JUNIJA V CLEVELANDU.

Dne 20. junija ob 8. zjutraj se prične v Slovenskem narodnem domu šesto zborovanje Ohijske konference JSZ., katero tvorijo socialistični klubi in društva Izobraževalne akcije JSZ. Pričela se bo že ob 8. zjutraj raditega, ker ima isti dan svoj izlet dramski zbor "Ivan Cankar", katerega se bi radi udeležili mnogi sodrug. Vsled tega apeliramo na zastopnike in na

ostale sodruge, da pridejo v klubove prostore v Slov. nar. domu točno ob določeni uri, kajti dela bomo imeli mnogo. Pred nami so važne zadeve glede ustroja konferenčne organizacije v bodoče, razpravljali in sklepali bomo o volilni kampanji v tej državi in drugem našem notranjem delu.

Ker se bo VI. redni zbor pričel v kratkem, bomo naravno razpravljali tudi o sporedu zbora. Ako bo konferenca smatrala za umestno in izvedljivo, bo poslala na zbor JSZ. svojega delegata. Dobro bi bilo, da ga pošlje. Važnost zadev, o katerih bo razpravljala ta konferenca, vam narekuje, da se je udeležite. In apeliramo ponovno, da se je udeležite točno.

ODZIVI NAROČNIKOV IN SOMIŠLJENIKOV

Prispevki v pokritje izdatkov prvomajske številke "Proletarca".

- Arma, Kans. — John Hode 25c.
 Great Falls, Mont. — Zavedni delavec 25c.
 Vandling, Pa. — John Vozel 50c.
 Universal, Ind. — Soc. klub št. 238 \$1; Joseph Cigale 50c; po 25c: Frank Storm, Frank Gorše, V. Verhovnik, Andy Kosmach, skupaj \$2.50.
 Mulberry, Kans. — Frank Sikole 25c.
 Corwin Spring, Mont. — Frank Lustrik 25c.
 Kenosha, Wis. — Po 25c: J. Horvat B., P. Jurca, F. Žerovec, J. Žagar, J. Paulin, J. Modrijan, M. Kekar, S. Žerovec, J. Žagar, skupaj \$2.25.
 West Newton, Pa. — John Langerhole \$1.
 Springfield, Ill. — Luka Repovš 25c.
 Muse, Pa. — John Lamuth 50c; Aug. Spelič 50c, skupaj \$1.
 Buhl, Minn. — R. Kovacich 50c; Fr. Gorjup 50c, skupaj \$1.
 Walsenburg, Colo. — John R. Sprohar 40c.
 Clinton, Ind. — Christina Omahne \$1; Mary Rom 25c, skupaj \$1.25.
 Chicago, Ill. — Matt Vidergar 25c.
 Virden, Ill. — Frank Hershich \$1.40.
 Gillespie, Ill. — Po 50c: John Vidmar, John Mažina; po 25c: M. Lube, John Alič, J. Plahutnik, L. Purgay, L. Mayrič, J. Novak, F. Podgornik, J. Hosner, A. Golob, B. Vertovshek, J. Nemanič; M. Suseck 20c, skupaj \$3.95.
 Chicago, Ill.: Cyril Obed \$1.
 Mulberry, Kans.: Po 25c: J. Čretnik, R. Humar; A. Maren 24c; P. Humar 15c; M. Ulepich 11c, skupaj \$1. Skupaj \$18.75. Prejšnji izkaz \$266.65, skupaj \$285.40.

DELNIČARJEM J. S. P. D. V OBVESTILO.

Chicago, Ill. — Delničarjem Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva sporočam, da sem se preselil na naslov 2636 So. Ridgeway Ave. Tiste ki pošiljajo vplačila po pošti in one ki prihajajo na dom osebno, prosim, da vpoštevajo novi naslov.

Naše posojilno društvo bo izdalo novo ali 31. serijo delnic v petek dne 31. julija ob 7:30 zvečer v spodnji dvorani SNPJ. (vhod v dvorano druga vrata vzhodno od Lawndale).

Vsakdo, ki je pripravljen svoje prihranke obrestonosno vlagati, naj postane član Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva, katero je varno in posluje ves čas od ustanovitve z velikim uspehom.

Joseph Steblay, tajnik, 2636 So. Ridgeway Ave.
 Telefon Crawford 1484.

Zapisnik pete konference J. S. Z. v Ohio,

ki se je vršila 28. februarja 1926 v Girardu, Ohio.

Anton Garden, tajnik Ohijske konference JSZ., je otvoril zborovanje ob 10. dopoldne; v svojem nagovoru je dejal, da je to peta konferenca klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ. v državi Ohio. Govoril je o njenih nalogah in o važnosti, ki jo ima za naše delavsko gibanje v tej državi.

Za predsednika konference je bil soglasno izvoljen s. Jos. Prestenl iz Collinwooda. Za zapisnikarje so nominirani Petrich iz Youngstowna, Siskovich iz Clevelanda in Kotar iz Warrena. Slednja odklonita; Petrich soglasno izvoljen.

Zapisnik prejšnje seje je bil sprejet s popravkom s. Kotarja, ki pojasni, da je bil zastopnik društva Jan Hus iz Warrena Anton Rudin, ne pa Mikuš.

Prečita se pismo tajnika JSZ., katero se sprejme na znanje. Nadalje se prečita dopis County organizacije soc. stranke v Pittsburghu, Pa., v katerem apelirajo za finotno pomoč. Stavljen predlog, da se vsled finančno slabega stanja v katerem je Konferenca, in pa radi njenih obveznosti napram agitaciji v svojem okrožju, ne prispeva ničesar. Protipredlog je, da se prispeva \$5. Dopis je bil ob enem vabilo na strankine prireditve dne 1. maja v Pittsburghu ob priliki konvencije soc. stranke. Sledi kratka diskuzija. Sprejet predlog z 12. proti 7. glasovom.

Poročilo tajnika-blagajnika s. Antona Gardena o stanju Konference, o njenem delu in financah se sprejme s priznanjem. Podal je račun dohodkov in izdatkov od časa ko se je vršila prošla konferenca. V blagajni je sedaj \$43.48.

Organizator poroča, da je agitacija otežkočena v veliki meri radi pijače. Delavci so zainteresirani v svoje in druge kleti. Zabavajo se samo, "ako je kaj pijače". Omenja naselbine, v katerih sodeluje s somišljeniki za ustanovitev klubov JSZ. Priporoča, naj se organizatorju v bodoče plačuje vožnje stroške. Poročilo se sprejme, ravno tako sugestija.

Nadzorni odbor poroča, da so tajniške-blagajniške knjige v redu. Navzoč je bil prvi nadzornik Yankovich, a drugi ni bil prisoten; nadomestoval ga je s. Petkovšek. Poročilo nadzornega odbora se sprejme na znanje.

Posebni odbor, katerega tvorijo tajnik, organizator in predsednik nadzornega odbora, je poročal o agitaciji. Poročal je, da se je za časa kampanje, pod avspicijo ohijske konference, ko je bil na agitacijski turi s. Chas. Pogorelec, organiziralo v Ohiju devet novih klubov JSZ., enega pa v W. Va. Ker beležimo od zadnje do te konference velik napredek, se temu odboru izreče priznanje.

Navzoči so zastopniki osmih klubov JSZ. in zastopniki društev Izobraževalne akcije JSZ., ki podajo pod točko "poročila zastopnikov" svoje nasvete in poročila.

Siskovich iz Clevelanda pravi, da nima kaj posebnega poročati. Klub št. 27 je aktiven in deluje, da postane še aktivnejši; svoje delovanje širi na vseh poljih socialističnega dela.

Prestenl iz Collinwooda pravi, da klub št. 49 polno deluje in da narašča, četudi ne tako naglo kakor bi mi radi, v članstvu.

Sodrug Božič priporoča klubom ki še nimajo svo-

jih knjižnic, da si jih ustanove kakor hitro mogoče, ker bodo s tem pomagali ne samo agitaciji za klub, ampak tudi izobraževalnemu delu v naselbini.

Zorko iz W. Va. poroča o agitaciji v naselbini, in da je agitacija resnična dokazuje dejstvo, da se je članstvo kluba podvojilo.

Garden poroča o teškočah pri agitaciji v Bridgeportu. Dasi je naselbina velika, je bil klub ustanovljen samo s šestimi člani, ki pa so vsi lojalni in aktivni. Nadalje poroča o klubu v Maynardu, katerega tudi zstopa, da se je agitacija zadovoljivo razvijala, prišla pa je še občutnejša brezposelnost in s tem nesigurnost v delavska stanovanja. Nekateri hodijo na delo po več milj daleč, ker ga v naselbini ni, drugi pa računajo na izselitev, ali pa so se že izselili. Omenja potem Piney Fork, kjer so sodrugi odločeni vztrajati in delujejo za socialistični organizacijo in njen program kolikor jim največ dopuščajo moči. Ako bi v zhodnem Ohiju socialistične agitacije ne ovirala brezposelnost med premogarji, bi se klubi nepričakovano dobro razvijali, ker je sentiment ugoden, in zgradili bi v tem delu države gibanje, kakršnega JSZ. že dolgo ni imela. Sedaj je naša glavna naloga da ohranimo vse klube in da jih ozdravimo v aktivnem stanju kolikor največ mogoče.

Bergant iz Power Pointa izvaja, da se moramo koncentrirati v agitaciji za razširjenje Proletarca in pojačanje JSZ. Pravi, da so v njihovi naselbini vsi razen dveh družin naročeni na Proletarca. S pomočjo razširjenega Proletarca bomo mogli več delati za delavsko stvar in JSZ. bo s svojimi akcijami v vsakem oziru uspešnejša.

Poročila barbertonskih zastopnikov: Yankovich pravi, da barbertonska naselbina ni ena najugodnejših za socialistično agitacijo. Klub ima težave med drugimi tudi pri svojem pevskeemu zboru, ker nima pevovodja. Tega pa se v takih krajih ne dobi lahko. Delavske razmere so slabe. Delavci imajo borni zaslužek le po par dni v tednu. Precej rojakov in rojakinj je prežetih s klerikalnim duhom in hujskanje v klerikalnih listih deluje nanje tako kakor klerikalni prvaki hočejo. Delajo nam sitnosti in neprilike pri priredbah in kjer morejo. Nismo pa resigniranci in gremo naprej svojo pot.

Gaber nadopolnuje, da so člani kluba JSZ. v Barbertonu odločeni vztrajati in zato jih ne more omajati vsak viharček. Polaga največjo važnost na izobrazbo. Naše ljudi moramo navajati, da bodo več čitati in bolje razumeli kar čitajo. Govori o našem časopisju in pravi, da je "American Appeal" precej pripomogel k uspešnejši agitaciji za stranko.

Gradišar soglaša s prejšnjima govornikoma. Nato izvaja, da so se ljudje od nekdaj rajše borili, ker so tako naučeni, za vladarje in papeže, za gospodo, "za vero in domovino", kakor pa za svoje koristi. Danes bi tovarniški magnatje ne bili tako mogočni kakor so, če bi se delavci zavedali da so delavci in ljudje, ne pa sužnji gospodarjev.

Petkovšek, zastopnik girardskega kluba, pravi, da so pri agitaciji tudi v Girardu teškoče, ne ve pa, kaj bi naj navedel za vzrok. S. Šegina dostavlja, da je v girardskem klubu sedaj 16 članov, novih pa se ni moglo več pridobiti. Kokošin pravi, da je zato težko pridobiti nove člane, ker delavci premalo čitajo, ker so vsled tega brezbrizni in ker se prenažno razočarajo. Mnogi hočejo takoj uspehe, kakor hitro pristopijo, kar pač dokazuje pomankanje znanja in zato je treba, da se delavec več uči in logično več čita.

Kramar iz Farrelna, Pa., poroča za klub št. 243 JSZ. v Warrenu, o katerem pravi, da dobro napreduje in da ima 16 članov in članic. Je aktiven v agitaciji, imel je že nekaj priredb po reorganizaciji ter razširil Proletarca.

Ker se bliža ura poldnevu, stavi nekdo predlog, najse s sejo prekinje za eno uro. Protipredlog za polure odmora. Predlog sprejet.

Druga seja otvorjena ob 1. popoldne. Predsednik pojasni, da zapisnikarja Petricha ni, kar je zadržan vsled nujnih opravkov. Nominirani za zapisnikarja Kotar, Siskovich in Lepovšek. Odklonijo vsi. Kotar ponovno nominiran. Predsednik želi, da naj sprejme. Kotar pravi da sprejme, ako glasuje zato nad polovico članov. Glasuje jih nad polovico in on sprejme zapisnikarstvo popoldanske seje.

Na vrsto pride točka dnevnega reda "Izobraževalna akcija JSZ."

Fatur pravi, da ga je društvo poslalo na to konferenco z namenom, da dobi informacije o Izobraževalni akciji JSZ. Enako žele tudi drugi zastopniki društev več pojasnil o tej ustanovi.

Presterl pravi, da društvo "Mir" do začetka tega leta ni bilo v Izobraževalni akciji JSZ., da pa je pristopilo, in upa da ostane njen član v interesu skupne delavske stvari.

Leskovic pravi, da zastopa društvo št. 18 SSPZ. Omeni vsoto, ki so jo nabrali na društveni seji v pomoč Konferenci, da ji s tem pomaga nadaljevati njeno važno delo.

Tajnik Garden pojasni tistim ki so želeli, pomen Izobraževalne akcije JSZ., njene funkcije in njeno dosedanje delo ter njene cilje v bodoče, ki jih bo dosegle v kolikor dovoljevala kooperacija. Izobraževanje je počasno; izobraževalno delo zahteva sposobne, aktivne sodruge in sredstva. Ustanova Izobraževalne akcije JSZ. je dosedaj razdelila med članstvo precejšnje število raznih brošur, kar je zvezano s stroški. Zelo veliko pomaga našim dramskim odrom; društvam pomaga pri dobavi iger in deklamacij ter jim daje potrebna navodila. Veliko več prosvetnega dela se bo dalo izvršiti, kadar bo delavstvo potrebo take akcije razumelo in jo zadostno podprlo. Podporna društva ji lahko mnogo pomagajo, in s tem pomagajo svojemu članstvu. Izmed podpornih organizacij največ stori na prosvetnem polju Workmens Circle, in upamo, da bo tako delo tudi med nami postalo popularnejše.

K stvari govore še Siskovich, Fatur, Presterl, Gaber in drugi. Vsi poudarjajo važnost delavske šole, in ta šola je v čitanju, katera je vsem dostopna; nadalje v predavanjih in v učnih kurzih, katere se lahko uvede v vsaki večji naselbini, kjer imamo socialistične klube. Dramske predstave vzgojevalnega značaja so istotako važne; vsaki priredbi naših klubov je dobro dati neke zabavni, ampak tudi vzgojevalni značaj. Zato se program lahko razdeli v izobraževalni in zabavni del in uspeh bo dvojen.

Pri točki o našem tisku govori s. Zorko iz W. Va., ki priporoča klubom, da naj delujejo za znižanje naročnine na Proletarca, ker je sedanja previsoka.

Presterl pojasnjuje, da se list niti s sedanjo naročnino ne izplačuje in ga je treba vzdrževati s postranskimi dohodki, kot s fondom listu v podporo, z razprodajo Družinskega koledarja, ako je kaj dobička pri njemu, s prodajo knjig itd. "Proletarec" nima oglasov kakor jih imajo listi ki niso socialistični, niti ni-

ma za seboj močnih gospodarskih organizacij. Odvisen je popolnoma od članstva JSZ. in od naročnine.

Garden je mnenja, da bi bilo v interesu agitacije dobro znižati naročnino, da je pa to težko, ako ni na razpolago drugih virov, s katerimi bi pokrili izdatke. Dobro je o tem razpravljati in iskati pota za znižanje ne da bi pri tem postavili list v nevarnost.

Yankovich pravi, da je cena res visoka, ako se jo primerja k naročnini za angleške liste, toda Proletarec ima gradivo, ki je za čitatelje kaj vredno. Le ako bi začeli mi vsi delati za njegovo razširjenje v toliki meri da bi mu s tem zvišali dohodke, bi bila možnost, da mu znižamo naročnino.

Govore še Siskovich, Zorko, Garden in drugi. Garden predlaga, da naj ta konferenca priporoči mero-dajnim faktorjem pri listu študirati, da li bi bilo izvedljivo podvzeti kakšno kampanjo, s katero bi se razširilo list in s tem zvišalo dohodke v toliko v kolikor bi se znižalo na drugi strani naročnino. Predlog soglasno sprejet.

Pri točki "nedovršena opravila" pride v razpravo dom JSZ. in "Proletarca". Diskuzije se udeležijo Siskovich, Garden, Gradišar, Kotar, Presterl, Bergant itd. Bergant je mišljenja, naj se z akcijo prične kadar bo najlažje izvedljiva. Dotedaj pa se naj za stvar agitira kolikor dopuščajo obstoječe razmere. Vsi priznamo, da nam je tak Dom potreben, ker bo z njim naše gibanje pospešeno. V razpravi se naglašja, da so z domovi zvezani stroški tudi potem ko so zgrajeni. Izdatki so z vzdrževanjem, davki, popravili, zavarovalnino itd.

Splošno mnenje je, da naj se za stvar deluje kolikor se največ more, da res pridemo do središča, ki se bo imenovalo DOM J. S. Z. IN "PROLETARCA".

S. Kotar izjavi, da je takoj pripravljen prispevati vsoto \$5 v fond za Dom JSZ., kar je tudi storil. Konferenca je soglasno sklenila, da vzame za sedaj eno delnico in jo plača takoj.

Pri točki v korist Konferenčne organizacije je nastala razprava o vprašanju, dali naj se klubi, zastopani v sedanji ohijski konferenci, razdele na dve konferenčne organizacije. Zagovorniki razdelitve so naglašali, da je klubom v vzhodnem Ohiju težko, ako sploh mogoče, pošiljati delegate na zborovanja, ki se bi vršila v zapadnem delu države ali sploh v kakem oddaljenem mestu. Kdor se ga udeleži, mora računati da izgubi najmanj tri dni časa. Osem klubov v jugozapadnem delu lahko tvori svojo konferenčno organizacijo, ostali klubi pa bi imeli svojo. To bi bilo v interesu obojih in s tem v interesu naše splošne agitacije.

Nasprotniki razdelitve konference so argumentirali, da bi razkosanje naših moči lahko vpropastilo ne le eno, ampak obe konferenci. Zanimanje za konferenčne seje bi bilo manjše in medsebojno delo s tem otežkočeno. Debata je bila živahna od obeh strani. S. Garden iz premogovnega okrožja (vzhodni Ohio) je zagovarjal ustanovitev posebne konference za vzhodni s. Presterl iz Collinwooda pa je nasprotoval. Okrog mnenj teh dveh članov se je razdelila delegacija. Kot kompromisna točka je bila podana sugestija, da naj se konferenčna organizacija razdeli na južni in vzhodni del države, kadar pa bo imela zborovanje npr. konferenca JSZ. za vzhodni Ohio, naj bi poslala enega zastopnika tudi Konferenca z zapadnega dela in obratno.

Predlog, da se konferenčna organizacija JSZ. v Ohiju razdeli v smislu te debate, je bil sprejet z večino glasov.

Predlog, da naj bo prihodnje konferenčno zboro-

vanje še skupno, sprejet. Vršilo se bo dne 20. junija t. l. v Clevelandu, O. Prične se ob 8. zjutraj.

V odbor Konference so izvoljeni: Anton Garden, tajnik-blagajnik; Jos. Presterl, organizator; sodruga Yankovich in Petkovšek v nadzorni odbor.

Predsednik zaključi drugo (popoldansko) sejo ob 3. popoldne z apelom, da naj vsakdo kakor dosedaj tudi v bodoče deluje po svojih najboljših močeh za skupno stvar delavskega razreda, ki je SOCIALIZEM.

Joseph Presterl, predsednik, John Petrich in Jacob Kotar, zapisnikarja.

Zapisnik uredil po beležkah Jacob Kotar.

IMENIK DELEGATOV VI. REDNEGA ZBORA J. S. Z.

Dosedaj so prijavi delegate za VI. redni zbor J. S. Z., ki se bo vršil dne 3.—5. julija v Chicagu, sledeči klubi:

Štev. kluba in kraj. Ime in naslov delegata.

- 1, Chicago, Ill.—Donald J. Lotrich, 1937 S. Trumbull Ave.; John Olip, 2426 S. Clifton Park Ave.;
- 2, Glencoe, O.—Nace Zlemberger, L. box 12;
- 10, Forest City, Pa. — Frank Ratajc, box 685;
- 11, Bridgeport, O.—Nace Zlemberger, L. box 12, Glencoe, O., zastopnik;
- 15, Sublet, Wyo.—Frank Homar, box 94;
- 20, Chicago, Ill. — Mitar Sekulich, 3940 N. Nordica Ave.;
- 26, Neffs, O.—Nace Zlemberger, L. box 12, Glencoe, O., zastopnik;
- 27, Cleveland, O.—Joseph Jauch, 6319 Carl Ave.;
- 37, Milwaukee, Wis.—Joseph Radelj, 477 51st Ave., W. Allis, Wis.;
- 41, Clinton, Ind.—Bartel Oblak, 618 N. 9th St.;
- 45, Waukegan, Ill.—Martin Judnich, 706 McAlister Ave.;
- 49, Collinwood, O.—Joseph Presterl, 722 E. 160th St.;
- 50, Virden, Ill.—Frank Ileršič, box 681;
- 60, Gillespie, Ill.—Geo. Vrečić, box 103, Sawyerville, Illinois.
- 69, Herminie, Pa.—Anton Zornik, box 202;
- 114, Detroit, Mich.—Joseph Klarič, 12513 Maine St.;
- 118, Canonsburg, Pa.—John Chesnik, box 170;
- 123, Maynard, O.—Ant. Garden, 1210 Norwood Rd., Cleveland, O., zastopnik;
- 128, Nokomis, Ill.—Lucas Groser, R. 2, Box 110;
- 157, Gross, Kans.—John Kunstelj, Box 32;
- 189, Blaine, O.—Frank Germ, box 31;
- 224, Chicago, Ill.—John Jereb, 216 E. 136th St.;
- 225, Avella, Pa.—Louis Zgonik, box 405;
- 232, Barberton, O.—Geo. Sonoff, 129 Center St.;
- 235, Sheboygan, Wis.—Frank Štih, 728½ Kentucky Av.

KONFERENCA KLUBOV J. S. Z.

Zapadna Penna.—Louis Britz, box 34, Lawrence, Pa.

BRATSKI DELEGATJE DRUŠTEV IZOBRAŽVALNE AKCIJE.

Štev. društva in kraj:

- 1, SNPJ, Chicago, Ill.—Fred A. Vider;
- 5, SNPJ, Cleveland, O.—Frank Mikše;
- 39, SNPJ, Chicago, Ill.—Frank Udovich;
- 81, SNPJ, Red Lodge, Mont. — Chas. Pogorelec, zastopnik;
- 86, SNPJ, Chicago, Ill.—Frank Petrich;
- 102, SNPJ, Chicago, Ill.—Frank Zaitz, zastopnik;
- 142, SNPJ, Collinwood, O.—Joseph Presterl;
- 209, SNPJ, Nokomis, Ill.—Lucas Groser;
- 333, SNPJ, Blaine, O.—Frank Germ;
- 344, SNPJ, Sheboygan, Wis.—Frank Štih,
- 20, SSPZ, Cleveland, O.—Frank Mikše.

EKSEKUTIVA J. S. Z.

Charles Pogorelec, tajnik J. S. Z.

Člani eksekutive: Frank Alesh, Sava Bojanovich,

Geo. Maslach, Vincent Cainkar, Frank Udovich, Božo Stojanovich, Fr. S. Tauchar, Frank Zaitz, Anton Zornik. Nadzorni odbor J. S. Z.: Filip Godina, Blaž Novak, Peter Kokotovich.

Urednik Proletarca, Frank Zaitz; upravnik Anton Žagar.

Prosvetni odsek Joško Oven.

Odbor za pravila: Chas. Pogorelec, John Olip in Frank Zaitz.

VI. REDNI ZBOR J. S. Z. Spored VI. zbora J. S. Z.

1. Otvoritev zbora (gl. tajnik J. S. Z.)
2. Volitve verifikacijskega odbora (za pregledanje pooblastil, tri člane in gl. tajnik.)

KONSTITUIRANJE ZBORA.

3. Predložitev poslovnika in dnevnega reda.
4. Volitve predsednika in podpredsednika.
5. Volitve dveh zapisnikarjev.

REFERATI IN POROČILA.

6. Poročilo gl. tajnika o delu in stanju J. S. Z., o izobraževalni akciji JSZ., volilni kampanji in aktivnostih Zveze od V. zbora.—Poroča tajnik Charles Pogorelec.
7. Poročilo sekcijjskih odborov:
 - a) za slovensko sekcijo, tajnik F. Zaitz.
 - b) o delu in agitaciji med srbo-hrvatskim delavstvom, poroča Petar Kokotović.
8. Zvezno glasilo in literatura, poročata F. Zaitz za uredništvo in A. Žagar za upravništvo JTD.
9. Poročilo Prosvetnega odseka. Izobraževalna akcija JSZ. referira Joško Oven.
10. Podporne organizacije in naš delavski pokret, poroča Frank Zaitz.
11. Poročila tajnikov Konferenc JSZ. (Penna., Ohio in Kansas.)
12. O delavskih obrambnih organizacijah, poroča Anton Garden.
13. Poročilo stavbinskega odseka JSZ., poroča tajnik F. Zaitz in ostali odborniki.
14. Načelna izjava in pravila, poroča odbor treh: Pogorelec, Zaitz in Olip.
15. Odnosaji med socialističnim in komunističnim gibanjem, referira Frank Zaitz.
16. Važnost gospodarske in politične izobrazbe med delavstvom, poroča Frank S. Tauchar.
17. Amerikanizem in zakoni naperjeni proti tuje-rodcem, poroča Vincenc Cainkar.
18. Agitacija med mladino, poroča Donald J. Lotrich.
19. Razno.
20. Razpust zbora.

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z.

dne 21. maja 1926.

Navzoči Frank Alesh, Filip, Godina, B. Novak, F. Zaitz, Fred Vider, John Olip, Joško Oven, Chas. Pogorelec in od upravništva "Proletarca" A. Žagar.

Predseduje Godina, ki je soglasno izvoljen.

Zapisnik prejšnje seje se sprejme kot je prečitano.

Tajnik Pogorelec poroča, da se je ustanovil v Braddocku, Pa., nov klub s sedemnajstimi člani. Obiskal je naselbino Braddock za časa konvencije soc. stranke v Pittsburghu, in ob tej priliki so tamošnji sodelavci obljubili delovati za ustanovitev kluba. V nedeljo 9. maja je šel po navodilih tajništva na sestanek v Braddock s. Terčelj. Rezultat je nov klub, ki bo lahko eden izmed večjih in izmed najaktivnejših v J. S. Z.

Klub v Bridgeville, Pa., je postal ponovno aktiven.

JSZ. je štela v aprilu 903 člane na podlagi računskega izkaza prodanih znamk za april, faktično pa je imela 991 članov. Radi odhoda tajnika na konvencijo

soc. stranke so bile knjige zaključene par dni pred koncem meseca, in tako bodo zadnja naročila izkazana v računih meseca maja. Majske proslave naših klubov so se završile skoro povsod z velikim uspehom. Zunanji govorniki so nastopili na prvomajskih proslavah naših klubov v Detroitu, Nokomisu, Waukeganu in Bridgeportu, O. Podrobnejša poročila so bila objavljena v dopisih.

Konvencija soc. stranke, ki se je pričela dne 1. maja v Pittsburghu, je bila uspešna in za socialistično gibanje v tej deželi v vseh ozirih konstruktivna. Zastopane so bile s svojimi delegati strankine organizacije iz osemnajstih držav Unije. Poleg regularnih je bilo več bratskih delegatov, ki so pozdravili konvencijo.

Federacijam je znižan prispevek iz 22½ na 15c, da jim bo v bodoče, kadar pride ta sklep v veljavo, ostalo več gmotnih sredstev za agitacijo med svojim delavstvom.

Za naš zbor, ki se bo vršil dne 3., 4. in 5. julija v Chicagu, je priglasilo delegate do danes ko se ta seja vrši trinajst klubov in šest društev Izobraževalne akcije JSZ. V slednji je danes v članjenih 73 podpornih društev, tri samostojna izobraževalna društva, dvanajst klubov JSZ. in en posameznik, skupaj 85 organizacij.

Volitve za nominiranje kandidatov za tajnika JSZ., ki se ga izvoli takoj po zboru na referendumu so razpisane.

Poročila tajnika se sprejme na znanje.

Za prosvetni odbor poroča Oven, da se bo v kratkem vršil sestanek, na katerem bodo napravili pregled aktivnosti na prosvetnem polju v našem gibanju, izvolili referenta in podali zboru svoje nasvete. Sledi daljša diskuzija o delu in funkcijah tega odseka, katere se udeleže vsi navzoči.

Zaitz poroča za stavbinski odsek. Omenja, da je bilo finančno stanje objavljeno v prvomajski številki. Prihodnji ali polletni računi bodo objavljeni meseca julja. Želi, da bi se sodrug v splošnem bolj zavzeli za stvar, kajti ako jo bomo hoteli v dogledni dobi izvesti, bomo morali več delati v tem pogledu.

Pojavi se vprašanje glede referentov na VI. rednem zboru. Alesh predlaga, da se jih smatra za enakovredne članke zbora kakor na prejšnjih, in da se jim eventuelne vožnje stroške in dnevnice plača enako kakor drugim. Sprejeto.

Pri razpravi o sporedu VI. rednega zbora se sklepe, da bo k 15. točki sporeda referiral s. Zaitz.

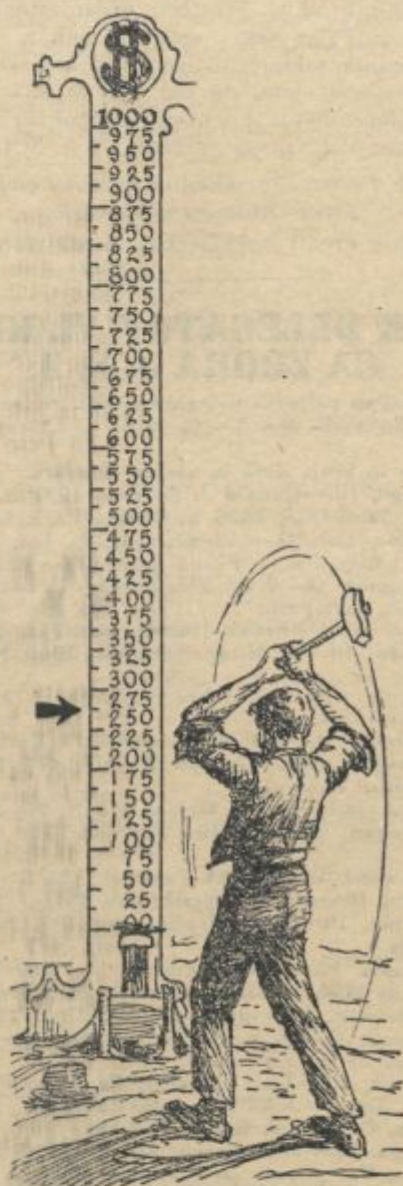
A. Žagar sugestira, da bi bilo dobro uvesti v spored točko o socialistični agitaciji med mladino. Priporoča, da se dá tozadevni referat s. D. J. Lotriču. Po kratki razpravi se sugestijo sprejme.

F. Zaitz pravi, da se bo na tem zboru zopet pojavilo vprašanje o spremenitvi forme Proletarca. To nalogo je dobil delegat kluba št. 27, kot je razvidno iz dopisa v Proletarcu. Sledi daljša diskuzija, da bodo člani odbora poučeni o situaciji. Upravnik Žagar pravi, da bo za zbor oskrbel računsko poročila in statistične podatke.

Alesh omenja neveselo dejstvo, da nekateri naši sodrugji zapravljajo skoro vse svoje energije v organizacijah od katerih nima pokret prav nobene koristi, med tem ko aktivnosti v klubih JSZ. zanemarjajo. Zato bo potrebno, da bomo na zboru govorili tudi o tem. Sledi diskuzija, ki se jo udeleže Zaitz, Oven, Vider, Godina in drugi.

Konec seje.

Seznam prispevkov v fond za povečanje "Proletarca".

Kvota Chicaga, in okolica \$150.

Pullman, Ill.: Po \$1: John Jereb, John Mihelich, Frank Pretnar, Peter Vrhovnik, Frank Benchina, skupaj \$5.

Chicago, Ill.: Fred A. Vider \$2; Anton Andrejasič 42c, skupaj \$2.42. Skupaj Chicago in okolica \$7.42. Prejšnji izkaz \$97.87, skupaj \$105.29. Še manjka do kvote \$44.71.

Kvota za Indiano \$25.

Clinton, Ind.: Soc. klub št. 41 JSZ. \$10. Še manjka do kvote \$15.

Kvota za zapadne države \$50.

Walsenburg, Colo.: Po \$1: John R. Sprohar, Valentin Zupančič, M. Benčič, L. Ranguš, M. Kovač; po 50c: M. Težak, F. L. Tomsich, J. L. Tomsich, F. Jipavec, J. Šircelj, M. Korjan, A. Kos, John Benčič; J. B. Tomsich 25c, skupaj \$9.25.

San Francisco, Calif.: Dram. & izob. klub "Slovenia" 75c.

Seofield, Utah: Peter Zmerzlikar \$2. Skupaj v tem

izkazu \$12.00. Prejšnji izkaz \$8, skupaj \$20. Še manjka do kvote \$30.

Kvota Cleveland in okolica \$125.

Cleveland, O.: Društvo "Naprej" št. 5 SNPJ. \$10.

Collinwood, O.: Matt Petrovič \$2; po \$1: A. Bozich, P. Ster, L. Samsa, S. Bajec, J. Franceskin, J. Presterl, A. Mravlje, J. Koželj, J. Knafelc, J. Lokar, J. Bozich, J. Glažar, F. Mihelich, G. Kogoy, J. Durn, M. Slavovich; J. Godec 25c, skupaj \$18.50. Skupaj v tem izkazu \$28.50. Prejšnji izkaz \$2, skupaj \$30.50. Še manjka do kvote \$76.85.

Kvota za vzhodni Ohio \$25.

Piney Fork, O.: John Robas 35c. Prejšnji izkaz \$12.50, skupaj \$12.85. Še manjka do kvote \$12.15.

Kvota za Pennsylvanijo \$125.

Broughton, Pa.: Anton Potočnik \$1. Prejšnji izkaz \$37.56, skupaj \$38.56. Še manjka do kvote \$86.44.

Utica, N. J.: Joseph Simonich \$1. Skupaj v tem izkazu \$64.17. Prejšnji izkaz \$207.74, skupaj \$271.91.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Nad 70 podpornih društev, katerih večina pripada k SNPJ., podpira z malimi prispevki Izobraževalno akcijo JSZ. Vsa ta društva zaslužijo priznanje, in lahko se v resnici imenujejo napredna, kajti s svojim sodelovanjem pomagajo JSZ. vršiti med slovenskimi delavci več izobraževalnega dela. Nekatera od teh društev prispevajo nele za Izobraževalno akcijo, ampak tudi v druge svrhe, bodisi za Proletarca, ter druge napredne akcije. Prvenstvo med njimi ima društvo "Naprej" št. 5, SNPJ. v Clevelandu. V izobraževalno akcijo prispeva \$24 letno. Poleg tega je prispevalo letos za pokritje stroškov majske izdaje Proletarca \$15, in v fond za povečanje Proletarca \$10. Na kongres JSZ., ki se bo vršil 3., 4. in 5. julija v Chicagu, bo poslalo zaeno z društvom št. 20 SSPZ., svojega delegata. Stroške mu bosta plačala oba društva enako.

S tem je to največje slovensko društvo, pripadajoče k SNPJ., pokazalo, da ni samo podporno, ampak da deluje po možnosti tudi na polju delavske aktivnosti in jih podpira dejansko. Enakih društev bi še mnogo potrebovali. Naj še omenimo, da društvo "Naprej" ni čakalo našega apela, ampak je v fond za povečanje Proletarca prispevalo samo od sebe, enako za pokritje stroškov majske štev. Proletarca.

V fond za povečanje Proletarca je do danes prispevalo tudi društvo št. 86, SNPJ. v Chicagu, ki je dalo v ta namen vsoto \$5. To društvo je prispevalo tudi za pokritje stroškov majske izdaje. Mnogo je še drugih društev, ki jih tvorijo zavedni delavci. Apeliramo nanje, da naj sledijo tem dvema. Edino v skupnosti in kooperaciji delavca z delavcem bomo hitreje napredovali in več dosegli za skupno stvar.

Poslednje čase so se prijavili za zastopnike Proletarca sledeči agitatorji! Ernest Bajec, Cleveland, O., Joseph Klarich, Detroit, Mich., Tony Stražišar, Windber, Pa., Frank Homar, Sublet, Wyo., A. Bravnicar, Kansas City, Mo., Frank Novak, Aurora, in J. Sedej, Eveleth, Minn., in John Rednak, Braddock, Pa. Naročnine so že poslali Ernest Bajec, Frank Homar in Joseph Klarich. Sodrug Homar je dobil v tej kratki dobi 11 novih celoletnih naročnikov, kar je za naselbino kakor je Sublet veliko. Danes smo jih prejeli od sodruga Klaricha iz Detroita 7, večinoma novih. Tudi

s. Bajec ne zaostaja v aktivnosti za drugimi. Sodrug Klarich je poslal upravnistvu obširno pismo, v katerem pravi, da bodo skušali v Detroitu organizirati poseben odbor za pridobivanje naročnikov Proletarcu. Nadalje omenja, da je v Detroitu za agitacijo veliko polje, samo ljudi, ki bi agitirali je treba. Upravnistvo se sodrugu Klarichu in vsem drugim zahvaljuje za kooperacijo, kajti v interesu lista je, da sodelujemo drug z drugim. Poročila o vtisih, ki jih dobe na agitaciji pomagajo upravnistvu, in upravnistvo jim bo s sodelovanjem po najboljši moči vračalo. To je takorekoč pogovor, potem katerega izvemo drug od drugega, kaj se dogaja po slovenskih kolonijah širom dežele.

Ne bilo bi pravilno, ako ne bi omenili s. Sterleta iz Krayna, Pa. Zadnji teden je upravnistvo presenetil z 12 naročninami, skoro vse nove. S tem se je število naročnikov v Kraynu zopet precej pomnožilo. Toda prepričani smo, da s. Sterle s tem uspehom še ni zadovoljen, ampak, da bo z agitacijo nadaljeval.

Marko Tekavc iz Canonsburga, Pa., večletni zastopnik Proletarca, je s pomočjo s. Jereba iz Strabane, Pa., v teh dveh naselbinah list zelo razširil. S. Tekavc je poslal tekom kampanje Pennsylvanske konference največ naročnikov. V prihodnjem izkazu "Agitatorji na delu" ga boste zopet videli z več naročninami. V zadnjem pismu, ki smo ga prejeli pravi: pošljite mi nov imenik naročnikov in nekaj kuvert, kajti z agitacijo mislim nadaljevati. (Sodrug Tekavcu smo radevolje ustregli). Kaj pa z drugimi zastopniki okoli Pittsburgha? Naročnina Proletarca je znižana iz treh na dva dolarja; ostali dolar doplača konferenca soc. klubov v zapadni Penni. Izrabite to priliko v agitaciji za nove naročnike. Kar zamore s. Tekavc, bi mogli tudi drugi, samo poskusiti je treba.

Zastopnika, ki se nikdar ne utrudita agitirati za Proletarca, sta gotovo sodruga Krebelj in Volk iz Clevelanda. Malodane sta zastopana z več naročninami skoro v vsakem izkazu. Tudi sodrug Bozich iz Collinwooda je poslal zadnji čas precej naročnin. Tako aktivni bi morali biti vsi ostali zastopniki.

Naročniki, ki so prejeli opomin, da jim je naročna potekla, prosimo, da isto čimprej obnovijo. Ako vam je od rok poslati naročnino naravnost upravnistvu, jo lahko poravnate zastopniku.

V fond za povečanje Proletarca smo prošli teden prejeli \$70. Med nabiralci so: S. Sprohar iz Walsenburga, Colo.: Matt Petrovič iz Collinwooda; soc. klub št. 41, Clinton, Ind.; društvo "Naprej", Cleveland, ter več posameznikov. Do danes smo nabrali v ta fond okrog \$300. Ako hočemo agitacijo pospešiti, kar je potrebno, bo mož z batom že v par tednih dosegel potrebno vsoto. Vsi bi radi videli, da se Proletarca čimprej poveča, toda ako ne boste v tej kampanji ničesar storili, se ga s samimi željami ne bo moglo povečati. Toraj pojdite na delo in zberite tudi vi v ta fond kolikor morete. Proletarec je vaš list in ako ga povečamo bo vam koristil. Naloga nas vseh je da ga povečamo in razširimo.

"Proletarec" je socialističen list, in zato ker je list načel, je obsodražen! Ako bi "Proletarca" hvalili ljudje ki ga danes sovražijo, bi mu bilo v ponižanje, in ne bil bi pravi delavski list.

BREZ NASLOVA

K. T.

Na svetu je mnogo odličnih junakov. Eden izmed njih je importiran zdražbar, ki se ne boji debate v — Detroitu, in tudi v Chicagu se je ne boji, boji pa se, da bi ga čikaški socialisti z noži ne oklali. Drugače je za debato, in poziva na debato iz Chicaga v — Detroit. Mamka Božja, izprosi Bartulovičevemu Korlnu malo poguma, da se ne bo bal debate v — Chicagu.

Charles Edward Russell bo tožil angleško vlado, ker mu je odrekla vstop v Anglijo, dasi mu je angleški konzul v New Yorku pravilno viziral potni list. Russell se je med vojno zelo potegoval za Anglijo in zaveznike in veliko pripomogel, da je bila kajzerjeva armada poražena. Ampak svet ne pozna hvaležnosti in Russell se huduje. Najboljše bo zanj, da vloži ponovno aplikacijo za pristop v socialistično stranko. Če ga sprejme, naj ji bo lojalen bolj kakor je njemu angleška vlada.

KSKJ. bo imela svojo konvencijo in o nji živahno razpravlja. "Issue", ki ga ima pred seboj, je vprašanje imena. Nekateri bi radi odpravili besedo "Kranjska", namesto "Kranjsko" slovenska pa naj se bi imenovala "Slovensko Ameriška Katoliška Jednota". Večina Kranjcev je za sedanje ime, drugi žele spremembo. V ostalem bo konvencija kopirala nekaj malega iz sistema kakršnega ima SNPJ., in to bo njen edini napredek.

Pogrebni Grdina je pozdravil konvencijo HBZ. ter jo karal, ker pusti tistim ki nič ne vedo toliko govoriti, namesto da bi poslušali. Naše konvencije so končane v par dneh, jim je dejal, Hrvatje pa so se mu muzali in zborovali naprej v znamenju "ludnice", kot pravijo hrvatski listi. Veliko več sreče ima Grdina s svojimi nasveti na konvencijah KSKJ., a kaj prida niso. Kdor skuša K. S. K. Jednoti resnično koristiti, brska po pravilih drugih podpornih organizacij in kar se mu zdi izvedljivega pod znakom prisilne spovedi, predlaga kot nekaj "novega", kar še ni bilo v — KSKJ. V drugih je bilo, ampak to se delegatom KSKJ. ne sme povedati.

"Amerikanski Slovenec" je priobčil poročilo o govoru poslanca Besednjaka v italijanskem parlamentu, kjer je dvignil svoj glas proti poitaljančevalni politiki v jugoslovanskem Primorju, ki je sedaj odrešeno pod Italijo. Besednjaku so segali v besedo z medklici Mussolini in drugi fašistični prvaki. Ostali fašisti so od časa do časa rohnili. "Amerikanski Slovenec" komentira, da je ta incident ponovno dokazal, "kako globoko je padel italijanski parlament pod sedanjim režimom."

Kadar slovenski katoličani obsojajo Mussolinijev režim, ali se pri tem zavedajo, da ni bila Vatikanu in s tem papežu še nobena vlada toliko prijazna in naklonjena kakor sedanja vlada? Ali uredništvo franciskankega "A.S." ne ve, da je fašistična diktatura obnovila v šolah krščanski nauk? Da je vzpostavila v šolah raz-

pelo, in da ga je z najnovejšim dekretom ukazala obesiti tudi v sodnih dvorinah, ki naj bo vsakemu ki pride pred sodišče pričalo, da je zavlada v Italiji pravica in resnica? To je dobro vedeti, zato da se ne pride v protislovja.

* * *

"Proletarec" je pisal, da so komunistični listi po končani generalni stavki v Angliji pisali o velikanski zmagi delavstva, dan ali dva pozneje pa o izdaji delavstva. "D.S." pravi, da "Proletarec" s to trditvijo ni pisal resnice. Ni treba drugega kakor pogledati "Radnik", ki je imel velik naslov skozi šest kolon širine "o velikanski zmagi angleškega delavstva in kapitulaciji vlade". Povzel ga je iz "D. W." Škoda, da imajo nekateri "uredniki" tako slab spomin.

* * *

Debata o pretekli konvenciji HBZ. se marljivo nadaljuje. Noben blok ni bil poražen. "Radnik" neprestano ponavlja, da se je Grškovičev-Ziničev "Napredni radniški blok HBZ." boril kot levi; skoro ga ni stavka, v katerem ne bi bilo kaj rečeno o levji borbi radniškega bloka. Ali vzlic temu so zmagali — medvedki, ki bodo narod narodno reševali. Medvedki so porazili ne samo leve v levjem bloku, ampak tudi ne tako divje prosvjetaške zveri. V ostalem pravijo narodnjaki, da je bila konvencija blaznica, ki stane članstvo HBZ. okrog 130.000 dolarjev. Temu je kriva politika, pravijo politikanti, v resnici pa je ludnico zakrivila nevednost naroda. Nevednost se lahko odpravi, politike pa se ne izbriše. Razlika je samo, da so pametni ljudje sposobni voditi pametno politiko, ako pa je preveč nevednih, niso sposobni razločevati med dobro in zavalno, in tako navadno nasedejo zavajalni.

* * *

Collinwoodski John Markel, bivši predsednik društva Mir, št. 142 SNPJ., je priobčil v "Am. Slovenec" editorial, v katerem lomi kopja za Rev. Černeta v boju proti SNPJ. Gospod Markel, ki je sedaj samo predsednik nadzornega odbora nekega društva KSKJ., je deloval v SNPJ. odkrito in prikrito za svoje bose, ki niso člani SNPJ. Vzlic temu imamo v SNPJ. "odlične" člane, ki mislijo, da so taki ljudje allright in da se jih ne bi smelo "šinfati". Šele ko se razgalijo kot se je g. Markel, umolknejo, toda branijo druge. Ni važno, kdo je Markelnu pomagal napisati "editorial", važno pa je v njemu to, da vsebuje poleg fraz tudi precej zanimivosti. Mogoče je uprava "A.S." tudi tisto štev. poslala na ogled tajnikom in gotovim drugim članom SNPJ. Škodilo ne bi "čuti oba zvana". Bi "mlačni" pri nas videli, kako delajo aktivni z one strani.

* * *

"D.S." je priobčila dolg uvodnik pod naslovom "Debate še ni" in ko je porabila zanj tretjino strani, ga je zaključila z besedami: "Sedaj končamo in še enkrat povdarjamo 'na plan strahopetci, pridite na javno debato ako imate pogum.' Mi vas čakamo."

Čakajo nas namreč v — Detroitu. O ponudbi, da smo z njimi pripravljeni debatirati najprvo v Chicagu, potem če jim ne bi čikaška blamaža ozadostovala v Clevelandu in končno v Detroitu, previdno molče. Dali smo jim najlažjo temo, pa se jo boje, in enako članstva SNPJ., pred katerim bi C. N. debatiral edino v Detroitu. Drugje, pravi, obstoji nevarnost, da bi ga z noži nagnali, kar je zelo podobno — strahopetstvu. In tudi je strahopetstvo.

UČITE SE OD SKUŠENJ DRUGIH LJUDI.

Razumni ljudje se uče vedno iz skušenj drugih. Čitajte sledeče pismo in se ga v potrebi spomnite: "26. aprila 1926. Dolgo časa sem bolehal na želodčni b o l e z n i. Zdravniki so mi rekli, da trpim na preobilni želodčni kislini, zaprtju in sploh slabi prebavi. Bil sem slab; moje telo je bilo kot za-

strupljeno in vsakdo je pomiloval moje uničeno zdravje. Toda kako so se začudili ko so me ugledali danes! Počutim se izvrstno in potrdim, da mi je Trinerjevo grenko vino povrnilo zopet moje zdravje. Vsak, kateremu ga priporočam, je z njegovim uspehom zadovoljen. Mrs. Frank Černy, 812 Broad St., St. Joseph, Mich." — Vprašajte vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili, da vam ga naroči, ker Trinerjevo grenko vino je zdravilo za vsako starost, za mlade in stare. Njega izdelovalci Joseph Triner Co., Chicago, Ill., so bili odlikovani z najvišjimi priznanji na 7 mednarodnih rastavah.

Naročajte knjige iz "Proletarčeve" založbe.

VŠČIPCI.

Od konvencije do ludnice.

Pittsburška hrvatska kolonija je zadovoljna s konvencijo Hrvatske bratske zajednice vzlic splošni nezadovoljnosti, ker je sklenila, da ostane sedež Zajednice i v nadalje v Pittsburghu. Glavno je, da je zaključila ovo, pravijo bratje. V ostalem se togote nad konvencijo kakor drugod. — *Pittsburška cekarca.*

Tisti, ki ni kriv, se opravičuje.

Gospodar lista je odgovoren za list. Zato je v njegovem interesu imeti v uredništvu in upravljanstvu ljudi, ki so odgovorni gospodarju in čitateljem, ne pa samemu sebi. Mrs. M. V. Konda soglaša, da bi moralo biti tako, a pri njenem listu ni bilo. Posledice trpi sama. — *P. P.*

"Gledj, što piše!"

Jovo, priprost član HBZ.: "Vraga, vse naše novine pišejo, da je bila konvencija NBZ. v Clevelandu ena najbolj bedastih v zgodovini hrvatskih konvencij v Ameriki. Vse hrvatske novine do ene pišejo tako. Ali kdo je kriv? Mar smo prav vsi glupi?"

Ivan, drug priprost HBZ.: "Glej, glej, kaj piše Lupis! Slušaj: "Prvi tjeđan, konvencija H. B. Zajed-

SOCIALISTIČNI PIKNIK

ČIKAŠKE OKRAJNE ORGANIZACIJE

bo

v nedeljo 20.
junija 1926

V RIVERVIEW PARKU

GOVORNIKI:

WM. COLEMAN, soc. poslanec wisconsijske legislature,
OSCAR AMERINGER, urednik lista "Illinois Miner",
LEO KRZYCKI, organizator krojaške unije in drugi,

KONCERTNE TOČKE, IGRE IN PLES.

Vstopnina 30c. Otroci pod 12. letom vstopnine prosti. Vstopnice se dobe pri tajniku kluba št. 1, v uradu "Proletarca" in pri članih in članicah kluba.

Pričetek programa ob 2. popoldne. Park otvoren ob 10. dopoldne.

Rojaki, vdeležite se tega delavskega piknika v obilnem številu.

nice bijaše — konvencija; drugi tjeđan—cirkus, a treći tjeđan—luda kuća."

Jovo: "Najbolje bi bilo, da hrvatsko sirotište spremenimo v blaznico, če bodo naše bodoče konvencije enako blazne kakor je bila clevelandska."

Ivan: "Idiva k Popoviću na čašo vina."

Jovo: "Idiva!" — *Pittsburska cekarca.*

Zvonček binglja.

Zvonček Novakovski zopet binglja v "G. S.", kjer so ga milostno sprejeli nazaj v službo. Razlaga zabavlja ter raztresa svojo modrost. "Le Zvončkaj, zvonček," dokler se spet ne zabingljaš.—*Pika Polonca.*

1. Kdo je baraba?

Kadar prirede člani in članice S. N. P. J. shod v svoji naselbini in povabijo nanj zunanjega govornika, bodisi iz Chicaga ali odkjerkoli, v svrhu poštene agitacije za svojo organizacijo in njen program, pa pride na shod človek (član Jednote) in skuša terorizirati delovne sobrate, potvarjati resnico o njih delovanju, motiti shod, vse z namenom, da škoduje društvu in Jednoti, taka oseba ni vredna biti član poštene človeške družbe. Misli o drugih, da so barabe, a je sama stotodstotna baraba.

2. Kdo je falot?

Kdor "vrta od znotraj" pri svojem društvu ali v organizaciji z namenom, da napravi v nji razdor in da ovira kulturni napredek naselbine, je nad stoprocentni falot.

3. Kdo spada med zločince?

Vsakdo, ki je notoričen, ki za zaprtimi vratmi hujška sobrate in rojake proti drugim bratom in rojakom, ki neti sovraštvo in se pri tem zaveda da dela krivico svojemu bližnjemu, je enak zločinskim karakterjem. Taki tipi bi spadali v poboljševalnico, da se jih duševno ozdravi in se jih spremeni v koristne članne človeške družbe. Rojaki v Johnstownu mi bodo potrdili, da je to resnica. — *Stezosledec iz Krayna, Pa.*

Novo društvo v Johnstownu.

Zasledil sem, da se v Johnstownu (okraj Moxham) ustanovlja novo, pristno "katoliško društvo". Načeljeval mu bo baje sam sv. Alojzij, patron vseh "čistih" in nedolžnih. Predsedoval jim bo on, če ne drugače, vsaj duhovno. Tako so baje dobili sporočilo po radio telefonu. Med ustanovitelje društva bodo prištet vsi "čisti", med katere spadajo anarho-revolucionarci, rimskokatoliške ovce, komunistični "boritelji" in ateistično-agnostični-nevedomični intelektualci. Novo društvo potrebujejo ker v poštenih zanje ni prostora. Patron bo svetnik, ime pa "V pijači je modrost". Pravila novega društva obelodanim takoj ko jih izsledim. — *Stezosledec iz Krayna.*

Komunistični simpatičarji.

Med najnovejše Bartulovičeve simpatičarje spada jo Peter Zgaga, Rev. Černe, Zvonko Novak in celo Matija Plehar jim včasih pritrjuje. Matija pravi, da so pri "Proletarcu" zelo slabi ljudje itd.—*ABC.*

55 LET

je od tega kar je ta banka pričela z malim uradom v slovanski naselbini v Chicagi. Otvoril jo je pokojni utemeljitelj E. William Kaspar in od te dobe, skozi do današnjega dne so jo gg. Kasparovi vodili solidno, po načelih konservativnega bankirstva.

Danes je ta banka, katera je bila pred 55 leti ustanovljena z malim kapitalom, priznana kot reprezentativna hranilna in bankarska ustanova slovanskega naroda v združenih državah, razpolaga joča s sredstvi v znesku devetnajst milijonov dolarjev.

Stopite v zvezo s to banko, bodisi za

**hranilno vlaganje,
čekovno vlaganje,
posojila na posestva,
vlaganje denarja na hipoteke in bonde,
pošiljanje denarja v Jugoslavijo ali
zavarovanje vašega imetja.**

Vi bi morali uvaževati ustanovo katera posluje 55 let brez enega centa gubitka njenih odjemalcev, pa najsibode pri kateremkoli bančnem poslu.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Avenue,

Chicago, Ill.

Največja slovanska banka v združenih državah.

"LJUBLJANSKI TIPI".

"Ljubljanski tipi" knjiga, katero je spisal Josip Suchy. Nekaj njenih delov, aziroma "tipov", je bilo pred tedni priobčenih v "Proletarcu". Ako hočete čitati res humoristično knjigo, naročito si "Ljubljanske tipe". Trdo vezana stane \$1.10.

"BEG IZ TEME" je najnovejša knjiga, ki je izšla v naši založbi. Obsega nad tri sto strani. Vezana v platno stane \$1.75, mehko vezana \$1.25. Vsebuje dela slovitihih ruskih pisateljev, kot so Gorki, Andrejev, Čehov in drugi. Knjiga ima tudi več življenjepisov ruskih pisateljev. Naročite si jo!

"AMERIŠKI SLOVENCİ" je knjiga, katero je izdala SNPJ. Je največja slovenska knjiga, kar jih je dosedaj izšlo v Ameriki. Vsebuje ameriško zgodovino, zgodovino SNPJ., in opise iz naselbin. Krasi jo mnogo slik. Stane \$5.

Poleg teh imamo v založbi mnogo drugih knjig, med njimi tudi angleške. Preglejte naš cenik. Naročila naslovite na "Proletarca".

Ako ste zmožni čitati angleško, naročite "Outline of History", ki jo je spisal slavni angleški pisatelj in zgodovinar H. G. Wells. Stane \$5. Naroča se pri "Proletarcu". V zalogi imamo tudi razne druge angleške knjige. Glej naš cenik slovenskih in angleških knjig. Največja slovenska knjigarna v Ameriki.

CLAREDON HILLS

*Ena izmed naravnih krasot
v okolici Chicage.*

**36 minut vožnje po C. B. & Q. železnici.
Najboljša prometna zveza.**

Posebni residenčni loti 50x150 velikosti od \$350.00 naprej. Takojšnje vplačilo 18% in potem 1% na celo vsoto, na mesečne obroke.

Zanesljivim družinam postavimo domove, odplačujete lahko na mesečne obroke. Čemu plačevati najemnino, vplačujte rajši na vaš lastni dom.

**Šest slovenskih družin je že kupilo
stavbišča v tej krasni okolici.**

Če si želite nabaviti stavbišče, pokličite Lawndale 8161 in vas popeljem brezplačno da si ogledate posestvo sami.

FRANK J. ZAVERTNIK,

zastopnik.

3039 So. Kostner Ave., Chicago, Ill.

FRANK GANTAR

1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

se priporoča rojakom
pri nabavi drv, premo-
ga, koksa in peska.

BARETINCIC & HAKY

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

6% IN VARNO

6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

**MILLARD
STATE BANK**

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

DOVOLJ VAŽEN RAZLOG.

Župnik: Dragi Gregor, kaj bo z vami! Govore po vasi, da ste popolnoma pozabili Boga in na cerkev. Koliko časa že niste bili pri božji službi?

Gregor: Da vam po pravici povem, prečastiti župnik, stvar je takale: Dvaindvajsetkrat so me že ulovili pri tatvini, mej sosed, ki ravno tako krađe kakor jaz, pa še ni bil nobenkrat zasačen. Ali se mi potem čudite, ako sem izgubil vsako vero v Boga in pravico?

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje sec. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsake druge nedelje dopoldne in vsake tretje nedelje popoldne. Seja tretje nedelje v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

DR. JOHN J. ZAVERTNIK
ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.
Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.

"Proletarec" izhaja enaindvajseto leto. Ves ta čas je urejevan samo za en namen: vzgajati delavstvo v socialističnem duhu.

CAP'S RESTAVRACIJA
IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

UDOVICA. (I. E. Tomić), povest 330 strani, brošir pa 75c, vezana v platno	1.00
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.	.30
VISNJEVA REPATICA. (Vlad Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50
VITEZ IZ RDEČE HISE. (Aleksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.20
V ROBSTVU, roman tuge in boli, Ivan Matičič, vez. 255 strani.	1.50
ZABAVNA KNJIZNICA, zbirka povesti in ertic, broširana	.65
ZADNJA PRAVDA. (J. S. Baar) roman, broširana	.75
ZADNJI VAL. (Ivo Sorli), roman, vez.	1.00
ZAJEDALCI. (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75
ZAPISKI IZ MRTVEGA DOMA. (A. M. Dostojevski), dva zv., vez. v platno	2.25
ZA SREČO, povest, broširana	.45
ZELENI KADER. (I. Zorec), povest, broš.	.45
ZENSKA PISMA. (M. Prevost), broš.	.60
ZGODBE IZ DOLINE SENT-FLORJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50
ZLATARJEVO ZLATO. (A. Senoa), vez.	1.20
EMOTE IN KONEC GOSPODIČNE PAVLE. (I. Zorec), broširana	.40
ČENINI NAME KOPRNELE. (Rado Murnik), broširana	.80
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, vezana	1.25

FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00
JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50
III. zv. vezan	1.50
IV. zv. vezan	1.25
V. zv. vezan	1.00
VI. zv. vezan	1.00
FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50

PESMI IN POEZIJE.

BASNI. (Jean de la Fontaine, iz francoske prevlel I. Hribar) vezana	1.00
MLADA POTA. (Oton Zupančič), pesmi, trda vezba	.75
MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA. (Prevel Ant. Debeljak), vezana	.90
PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba	.50
POEZIJE. (Fran Levstik), vezana	.90
POHOŠKE POTI. (Janko Glasar), broširana	.85
PRESERNOVE POEZIJE, vez.	.75
SLUTNJE. (Ivan Albrecht), broširana	.45
STO LET SLOVENSKE LIRIKE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25
STRUP IZ JUDEJE. (J. S. Machar), vezana	1.10
SLOVENSKA NARODNA LIRIKA, poezije, broširana	.65
SOLNCE IN SENCE. (Ante Debeljak), broširana	.50
AVOJEMU NARODU, Valentin Vodnik, broširana	.25
GLEZKE PESMI. (Peter Bezruč), trda vezba	.50
TRBOVLJE. (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana	.75

TRISTIA EX SIBERIA. (Voje-slav Mole), vezana	1.25
V ZARJE VIDOVE. (Oton Zupančič), pesnitve, broširana	.40

IGRE

ANFISA. (Leonid Andrejev), broširana	.50
BENESKI TRGOVEC. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
CARLIJEVA ŽENITEV-TRIJE ŽENINI. (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, broširana	.30
GOSPA Z MOBJA. (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana	.60
KASLIJA, drama v 3 dejanjih	.75
JULIJ CEZAR. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
MACBETH. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
NAVADEN ČLOVEK. (Bran. Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana	.35
NOČ NA HMELJNIKU. (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, broširana	.35
OTHELLO. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
ROMANTIČNE DUSE. (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana	.35
ŠTAN KRESNE NOČI. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
UMETNIKOVA TRILOGIJA. (Alois Kraigher), tri enodejanke, broširana 75c; vezana	1.00
ZNANSTVENE RAZPRAVE POLITIČNI IN GOSPODARSKO SOCIJALNI SPIŠI UČNE IN DRUGE KNJIGE IN BEOSURE. ALI JE RELIGIJA PRENEHALA FUNKCIONIRATI? De-bata	.30